

תחקיר לסרט ולערב הזיכרון

כי כשהמלאכים בוכים
בעולם אחר,
אז בעולם הזה
עצוב לנו יותר.

אחרי 40 שנה.....

הגעגוע והרצון לדעת צומחים עם השנים

37 שנה אחרי נופלו, פנו מעמותת הצנחנים בהצעה להכין סרט על אורי.
"אחרי כל כך הרבה שנים? מהיכן ניקח חומר? מי יזכור? את מי זה יעניין
בכלל?"

תתפלאו- אמרו, יש חוברת זיכרון, יש קצת מכתבים, תמונות, הכנו כבר
סרטים עם פחות מזה.

גבעת התחמושת לחצו, ואנחנו- האחים הרמנו את הכפפה.
יש ייחוד באיסוף חומר אחרי כל כך הרבה שנים, הדברים מקבלים מימד
שונה.

חקרנו, טלפננו, נברנו, ראיינו והחל להצטבר חומר רב
ואיתו מסע מרתק אל דמות חדשה...

אורי שינה את שמו מליבוביץ ללביא

תאריך הלידה
تاريخ الولادة

יום 31
يوم 31

חודש 01
شهر 01

שנה 1946
سنة 1946

מקום הלידה
مكان الولادة

חיותה
حيوتها

הישוב ללאן
اليשוב للكان

המדינה
المدينة البلاد

המזב האזשי
الحالة المدنية

ולבוביץ
ولبوبيتس

הלאום
الامة

הקומה
القومه

176
176

צבע העיניים
لون العينين

אום
اوم

כתובת המסוף
כתובת العنوان

1946
1946

מספר הזהות
رقم الهوية

56797565
56797565

שם המשפחה
اسم العائلة او الجملة

לביא
لبيا

שם הפרטי
الاسم الاول

אורי
اورى

שם האב
اسم الاب

לביא
لبيا

שם האם
اسم الام

אורי
اورى

התיבה
التيبة

שינויים, תיקונים והשלמות

חתימת המשרד ותאריך הרישום	הפעולה نوع التعديل
משרד הפנים מס' 10	שם משפחה اسم العائلة לביא
	החל מ: (اعتباراً من) 18/6/67
חתימת המשרד ותאריך הרישום	הפעולה نوع التعديل
	החל מ: (اعتباراً من)
חתימת המשרד ותאריך הרישום	הפעולה نوع التعديل
	החל מ: (اعتباراً من)

10

סיפור תעודת הזהות נפלאות דרכי האל

והיו לכך השלכות אחרי 40 שנה....

אורי האחיינ מספר-

תחושת הסלידה שלי מהרעיון לשם זהה לאדם שמת הייתה בי מסוף גיל ההתבגרות. סוף שנות ה-90. העובדה שמדובר בשם מלא זהה הייתה גורם משמעותי.

ואז החלטתי לשנות ללביא, וזאת מבלי שסיפרתי

לקראת גיל 20 כבר התחלתי לרשום אורי לביא בטפסים שאינם רשמיים וכשיצאתי לשביל ישראל היה לי מאוד טבעי לרשום את השם אורי לביא על המפות עם מספר טלפון. שם אבא ראה את זה כשבא לטייל איתי, ולמרות ששנינו ידענו שיודע, בחרתי לא לפתוח את זה לדיון.

מעניין שפתרון הבעיה הגיע ממש כחודש אחר כך, זמן מאד קצר אחרי שסיפרתי לאבא

לרגל הריסת הבית שבו אורי גדל נמצאה מגירה שלא נפתחה שנים רבות

נמצאה בה הכומתה של אורי, כנפי הצניחה ומעטפה רשמית של משרד הפנים.

המעטפה נשאה חותמת עם תאריך של כשלושה שבועות אחרי נפילתו של אורי, ואישור משרד הפנים חתום בתאריך של כשבועיים אחר נפילתו.

במעטפה הייתה תעודת זהות חדשה ומכתב מצורף:

אושרה בקשתך לשנות את שם משפחתך מליבוביץ ללביא.

יש לשער שהגיע לידי אבא, אולי לא אהב את ההחלטה, אולי התאכזב שהגיע מאוחר מדי, בכל אופן אנו האחים לא ידענו על כך דבר

מצד הראש מעניין לראות את צירופי המקרים שיוצרים את החיים שלך. איך לפעמים הם עוזרים, לפעמים מקשים ולפעמים פשוט לא קשורים.

מצד הלב אתה לומד שלפעמים אתה יכול לרוץ בכל הכוח, ולא לזוז מילימטר ממי שאתה.

אפשר לברוח מהגורל ?

מזיכרונות מולי דותן - חבר לגרעין

אורי נמנה על הקבוצה ה-"קרייתית" בגרעין "ירדן" שהיה מיועד לקיבוץ גדות. במסגרת הפעילות המשותפת שקדמה ליציאת הגרעין ממקומות שונים בארץ. זו הייתה ההזדמנות הראשונה שלי לפגוש את אורי. בחור שחרחר מתולתל מעט מופנם ובישן. יסודי מאוד במטלות שהוטלו עליו, או לקח על עצמו, תכליתי וענייני מאוד בדבריו, כאשר היה מתבטא, לא מבזבז מילים.

לא הייתה פגישת גרעין שאורי לא הגיע אליה. היה מאוד נלהב לתנועה והמשך דרכו הייתה ברורה לו מאוד. רצה להמשיך במסגרת הנח"ל ואחרי השחרור להתאקלם במסגרת הקיבוצית.

בתקופה שלפני הגיוס, בזמן שהותנו בגדות קיבוץ היעד, שובץ אורי לעבודה במסגרייה תחום בו הוכשר ובו היה מקצועי. היה מסור בכל מאודו למקום העבודה. תמיד הגיע לפני כולם והיה נשאר "שעות נוספות" לאחר העבודה. נקלט מהר מאוד בצוות הוותיק של המסגרייה והיה לאחד מהחברה. תמיד היה מוכן לעזור ולסייע בכל התנדב לצאת לשטח לטפל בכל תקלה שהתקבלה ועשה זאת ברצון והאהבה. לא פלא שבמסגרת הצבאית הלך לקורס חובשים ושמש כחובש פלוגתי היו בו כל התכונות המתאימות לשמש בתפקיד זה.

מקצועי בעבודתו, אוהב לסייע ולעזור, אינו מטיח דברים, מתנהל בשיקול דעת, אינו ניתן להתפרצויות של כעס ורוגז. קשה מאוד היה להכעיס אותו או לגרום לו להתפרץ כלפי חבריו. טוב לב, אך לא נאיבי.

בזמן מלחמת ששת הימים היינו קבוצה קטנה של חברי גרעין שהשתתפה בקרב על שחרור ירושלים.

לאחר תום הקרבות, כשהלוחמים החלו לזרום לכיוון הכותל המערבי התחלנו לחפש אחד את השני ולקבץ את כל החברים מהגרעין שהשתתפו בקרבות. קבענו נקודת מפגש וכל פעם שאיתרנו אחד מהחברים הבאנו אותו לנקודת המפגש ואסרנו עליו לעזוב את אותה נקודה עד אשר נמצא את כולם.

ההתרגשות הייתה גדולה כשלאט לאט הצלחנו לאתר כמעט את כולם, אך אחרי שעות רבות של דאגה וחרדה הבנו שאורי לא איתנו ואותה הרגשה לוותה בעצב ובדאגה של מה קרה? עדיין לא ידענו, כי אורי נהרג בקרב על גבעת התחמושת לאחר לחימה יוצאת מן הכלל וגלויי גבורה עליהם גם זכה לציון לשבח.

האופן בו נהרג והסיפור אותו אפשר לראות בגבעת התחמושת כל כך התאים לאופיו. הידיעה כי אי אפשר להפקיר חבר פצוע, הריצה חזרה לאחור במטרה לטפל ולחבוש בניסיון להציל, כשכל זה נעשה תחת אש כבדה, בקור רוח ובשיקול דעת ובמקצועיות רבה. המטרה עמדה מול עיניו והוא ביצע אותה בנחישות, ביסודיות, במקצועיות, באהבה ובנתינה לזולת. באותן תכונות נעלות בהן הצטיין.

התמונה בה אני רואה את אורי נזעק לאחור לקריאה "חובש", חובש מטפל בקור רוח בחייל הפצוע, כדי להציל את חייו ובאותו רגע נפגע מהאש שהומטרה לעברו תלווה אותי כסמל לציון אישיותו המיוחדת.

מזיכרונות רמי לניר

חבר לתנועה לגרעין ולקיבוץ

נפגשתי עם אורי לראשונה בתנועה, בגיל 15 בערך. לא יודע איך הגיע, לא היה איתנו בחברה ולא בכתה. לא זוכר איך הצטרף- אך כשהצטרף הדבק היה מושלם. התקבל מיד, עם הרבה אהדה ואהבה.

תמיד אומרים על מי שהלך מאיתנו שהיה טוב, אבל אצל אורי טוב הלב נישפך, זו הייתה תכונתו החזקה ביותר, ילד טוב בנשמה, חברי, תמים. לא חושב על משהו שלילי, וגם לא יכול לחשוב שמישהו אחר חושב דבר שלילי עליו או על אחרים - תמים, חיובי וצנוע.

אורי לא היה דומיננטי, בא כאילו מבחוץ, היה "אאוטסיידר". הלכנו יחד לגרעין לגדות ולצבא. בנח"ל ניפרדו והתאחדו דרכנו לפרקים, שנינו עשינו טירונות מקוצרת בגלל סיווג רפואי ירוד, הטירונות של אורי הייתה קשה יותר- אך על אף שהיה צנום ורזה, עבר אותה בהצלחה. גרנו בחדר משותף בשל"ית באשדות יעקב, הגענו לשם אחרי גדוד 50. אורי קיבל את הגיוב של תחזוקה ואיש אפסנאות של המחלקה ומאד התיידדנו. משם חזרנו שוב לגדות, וחלק הלכו לגדוד 50. גם אורי. זוכר את הידיעה שהתפשטה במשק על נפילתו של אורי. כולנו שמענו זאת ביחד, היה רגע קשה של בכי, תלו מודעה בחדר האוכל, היה שוק גדול!

כל שנה ביום הזיכרון אני מספר ומזכיר את סיפורו של אורי.

מזיכרונות לאה שמעוני

הייתה עם אורי בגרעין לגדות

"נפגשנו במפגשי התנועה, את אורי אפיינו השקט והצנעה, לא היו לו את "הפוילה-שטיקים" של השאר, הייתה בו עדינות, שקט, לא משיג דברים בלחץ, רק בעדינות. השאר היו כוחניים יותר, רעשניים, אורי הסתדר בגלל אופיו. היו לו נתונים להסתדר בשקט, בצניעות, לא נדחף. הלך לקורס חובשים כחלק מאישיותו, תמיד נתן, עזר, הלך לקראת... אורי תמיד ישנו, מוכן לעזור, לתת כתף. בטיולים תמיד סוּחב הציוד על הגב, תמיד היה מוכן לשאת במאמצים, היה לו כושר לסחוב- או משום שהשאר התפנקו והשתמטו- וגם קצת ניצלו... היה קרבי מאד, למרות שהיה כ"ל התנדב וסחב. יש לי בזיכרוני דמות של לא מתפנק, טיפוס כזה... לא פלא שהיה חובש- תאם את אופיו את אורי איפינו טוב ליבו, השקט והצניעות, לא נדחף לעשות רושם על הבנות, היה תמיד בחברה ולא מחוצה לה.

מזיכרונות רפי תמיר

הפצוע שאורי נהרג בעת חבישתו

רצתי בראש התעלה ונפצעתי מרסיס או כדור כשהייתי בצד המזרחי, קראו "חובש", לא הכרתי את אורי, דדי, יהודה אשכול ז"ל ומילר ז"ל היו איתי בסדיר, את אורי לא הכרתי. נפצעתי, קראו לחובש. נידמה לי שהבנתי שלא אוכל לירות בעוזי יותר, ונתתי אותו לאורי כנראה זרקו רימונים מאזור בית הטלויזיה. אני יודע שאורי נפגע מרימון בזמן שחבש אותי, לא היו עדים, היחידי שיודע את האמת זה אני.... בתוך התעלה היה פקק, אני נפצעתי מחוץ לתעלה בצד המזרחי. לא ידענו לאן להמשיך, היו פגועים בתוך התעלה, אורי היה מחוץ לתעלה. זה קרה אחרי בית הטלויזיה, 10 מ' מחוץ לתעלה, אורי היה חשוף, נהרג מחוץ לתעלה.

רפי תמיר - סיפור הרקע לזיכרונותיו

כשעשינו את התחקיר לקראת הסרט ניסינו למצוא את מי אורי חבש, הרי בצל"ש כתוב שכל זמן הלחימה עבר וחבש פצועים רבים, אנו לא הצלחנו לגבות באותה עת אפילו עדות אחת מפצוע שאורי חבש בקרב בלילה ההוא, יש את עדותו של חבר לנשק (בלי שם) ידענו שגם חבש את יוחנן מילר המ"מ, אך מילר נפל במלחמת יום כיפור. התחלנו לעבור על רשימת השיבוץ הקרבי שנעשה בבוקר שאחרי הקרב על הגבעה, וכל הפצועים או שלא שרדו את הבוקר או שנפלו ביום כיפור, ואנו חיפשנו את אותו אחד שאורי נפל בעודו חובש את הפצוע.

תמיר רפאל הופיע ברשימה כפצוע, אך לא הצלחנו לקבל את הכתובת והטלפון, כי היה מצורף לפלוגה ולא קבוע בה. בלית ברירה התחלנו לצלצל בכל הארץ לכל רפאל תמיר שמצאנו, באחד ממי יודע כמה צלצולים, לאחר שבררנו את השם, הצגנו עצמינו כאחים של אורי ליבוביץ ז"ל ושאלנו אם הוא אותו רפאל תמיר מהגבעה.

כשהגענו לרפי מקיבוץ בית ניר, מיד אחרי שהצגנו את עצמנו שרר שקט זמן ארוך, דקות. לאחר כמה הלו נשמעה בקשה... חכו רגע אני הולך לשתות כוס מים, שוב המתנה ארוכה ובקשה חדשה... אם תוכלו לצלצל עוד 5 דקות. בצלצל הבא כבר הייתה בקשה מסודרת - אם נוכל לצלצל לאורי תמיר בנו ונתן את מספר הטלפון.

עם אורי השיחה קלחה במהירות, ואכן אביו הוא רפי מהגבעה שחיפשנו, שאורי נהרג בזמן שחבש אותו. עוד סיפר אורי שאביו עדיין בהלם קרב.

רק בגיל 30 נודע לו על שם מי הוא נקרא.

בערב הזיכרון נכח רפי באולם, אך אורי בנו היה זה שנשא דברים.

מזיכרונות אשר ברוקמן

אני זוכר בחור צנום, שחרחר עם שער מתולתל במקצת, שקט ומופנם ותמיד עם אלונקה על הגב. זכור לי ליל הפריצה לגבעת התחמושת, נתקלנו באש עזה שלא לגמרי היה ברור מהיכן מגיעה.

מילר המ"מ קורא למקלענים לקפוץ מתוך התעלה ולפתוח באש על מנת לחפות על התקדמות המחלקה, אנו מתקדמים כעיוורים על פי זכרוני משמאלנו בית ריק ללא דלתות או חלונות במרכז הגבעה. מלפנינו מבנה עם כסוי גג מעוגל מימיננו וקדימה תעלה רדודה המובילה למרגלות בניין הטלוויזיה. המקלענים יורים לחיפוי ותוך דקות נפגעים, נדמה לי שאני זוכר את קוקו צועק נפגעתי מישהו צעק "חובש" ואורי מזנק מתוך הביטחון היחסי בתעלה לכיוון המקלענים הפגועים. עד לסוף הקרב לא ידעתי מה עלה בגורלו. נשארנו בודדים שלא נפגעו. פינינו הרוגים ופצועים אחרנית שם הועלו על ג'יפ ירדני או הובלו ביד ע"י אנשינו חזרה למטה לכיוון בית הספר לשוטרים.

באיזה שהוא שלב נתקלתי באלונקה שהייתה סגורה ומעוותת, מישהו אמר "זו האלונקה של אורי" לפי מיטב ידיעתי וזכרוני אורי נהרג כאשר הוא מטפל בפצועים מחוץ לתעלה, בזיכרוני קיימת הידיעה שאורי נפגע ע"י רימון שפגע בו ישירות או על פי גרסה אחרת ע"י כדור שפגע ברמניה וגרם לפיצוץ הרימון שהיה בתוכה. כך או כך בזיכרוני קיים קשר חזק בין מותו של אורי לפגיעה ע"י רימון.

לפני השחרור הקמנו את גל האבנים הידוע, על פי הנחייתו של יוסי יפה. נאספו פריטים אל גל האבנים, על פי זיכרוני צורפה גם האלונקה שללא ספק בעיני הייתה האלונקה שאותה נשא אורי ברגע מותו.

מזיכרונות איתמר ברייל

מסור בתפקידו , גם לפני הקרב על הגבעה.
מסור בהתייחסות, בגישה חיובית.
רואה אותו עכשיו מול העיניים, עם קצת שפם, זיכרונו נחרט בי,
הסתכלנו עליו- רציני, שלא משתתף בשטויות של החברה.
לא כל כך זוכר מהאימון הגדודי, לא זוכר שהיינו ביחד,
אורי היה קצת יותר צעיר.
בגבעה היינו יחד עם מילר במחלקה, אני נשארתי מאחור,
אחר כך כשהתקדמתי, חושב שלא היה מצב שזיהיתי את כולם, היה חושך,
יודע שאורי נהרג לא בהתחלה, יותר רחוק בזמן,
אורי נפגע כשבא לטפל במישהו אחר שנפגע,
מישהו שלא פגעו בו במכוון, אלו הרבה רימונים , ורימון אקראי פגע בו,
אני הייתי ליד מילר שנפצע.
כשהתקדמנו, אין ספק שדרכנו על חברים...
אני עמדתי שם, ... או אני- או הם..
אורי לא פונה, לפי מיטב ידיעתי לא פינו אנשים, פינוי הגופות היה מאד מאוחר,
ניסינו לפנות והפסקנו כי היה מאד מסוכן.
רק לקראת הסוף התחלנו לפנות, אחרי הטנקים והמטוסים.

מזיכרונות ניר ברזק – מ"כ בגבעה

זוכר את אורי מהמלחמה.
הגענו לקצה התעלה, ירו עלינו, חשבנו שמהגבעה הצרפתית.
ירדנים ניסו לברוח, יצאו מהתעלות, יכלו לצאת רק לכיוון הגבעה הצרפתית, כי שם לא היו גדרות.
אני זוכר שאחד יצא מהתעלה, נפצע, צעק חובש.
אורי עבר אותי, יצא מהתעלה לעזור לו, ונפצע בבטן.
לדעתי שניהם שכבו מתים.
כשיצאו, יהודה אשכול נכנס ביני לבין מישהו, ויהודה נהרג במקום.
אורי נפצע מחוץ לתעלה.
אני התקדמתי אחרי יוחנן, כשהיינו ביחד חשבנו שיורים עלינו מבית הטלויזיה,
חשבתי שירו מתוך התעלות,
היד של יוחנן הייתה מלאה דם.
אנחנו זוכרים תמונותי
כבר לא זוכרים בדיוק הסדר.
אורי יצא מהתעלה, כשיצא ועבר והתקדם לחבוש מישהו, יהודה אשכול רץ מחוץ לתעלה, לצד
צפון.
אורי יצא ונכנס ביני לבין הבחור הנוסף. טיפל באותו בחור שאיני זוכר את שמו. היו המון צעקות.
זוכר אחר כך שלאורי פציעה מאוד קשה בבטן.
לא חותם שזה היה אורי....

יורם שושני - לחם עם אורי בגבעה

זוכר מראה פנים, איך נפל? באילו נסיבות? פחות או יותר פרטים, היה אחד הגיבורים. היה חובש, נפל תוך מילוי תפקידו, בהתעלמות מוחלטת מהסביב. הלכנו בתעלה מזרחית רדודה, לא הייתה בנויה טוב, נחפרה לפני המלחמה בעומק של פחות מ-1.5 מ. מטח אש ראשון מגיע מקביל לבית הטלוויזיה, אורי עסק בחבישה של שטיין וקוקו, ליעקב היה כדור בעין, אורי חבש, למרות שפציעתו הייתה קשה ביותר. אורי נהרג כשרימון נפל עליו ופוצץ את חגורת הרימונים שלו, זה היה בעת טיפול ברפי תמיר. לדעתי, זה היה בתוך התעלה, הכל היה קצר בזמן, לדעתי זה היה ב-4:30. אורי נהרג. תמונות מול העיניים במקום.

מזיכרונות רן שדה

בלילה, ישבנו לאורך אחד הבתים, לפני שעברנו בפאג'י, נפתחה ארטילריה, היה תותח על הגבעה, שפגע בבית ממול, רסיסים עפו עלינו לאורך הקיר ואני נפגעת בפינים ובראש. באיזה שהוא שלב אני נשארתי לבד, והם המשיכו ללכת, הופיע אורי, היה לו בטלדרס חום. רק זוכר שמצאתי את עצמי לבד, ואורי בא פתאום חבש אותי, והשאיר לי את המעיל. אורי חבש לי את הפנים, נשאר איתי אחרי שהתקדמו. איך הצטרף אל כולם? עזב אותי שם; והתקדם איתם. גידי היה לידי כשנפצתי, רצנו בפנינו לאורך הבתים של שכונת פאג'י מישוהו פתח דלת, הכניס אותנו פנימה, שם השארתי את המעיל, אורי התקדם איתם.

בלדה לחובש

מילים: דן אלמגור

והם נותרו שניהם, והשדה פתוח.
והם נותרו שניהם, והם גלויים לאש.
אנחנו אבודים - מילמל אז הפצוע,
אחוז בי טוב - ענה לו החובש.
נפצעת גם אתה - מילמל אז הפצוע
עזוב, זה לא נורא - ענה לו החובש.

האש כבדה, כבדה! קשה, קשה לנוע.
רק לא להתייאש, רק לא להתייאש,
אזכור אותך תמיד - נשבע אז הפצוע.
רק לא ליפול - מילמל אז החובש.
שלך עד יום מותך - נשבע אז הפצוע.
היום הוא יום מותי - ענה לו החובש.

פתאום ענן אבק, פתאום עלתה הרוח,
וצל על הקרקע, והוא קרב, רועש.
ניצלנו! הם באים! - ייבב אז הפצוע,
אך לא שמע מילה מן החובש.
אחי, אחי שלי! - ייבב אז הפצוע.
מעבר לנהר הגומא מרשרש,

הם התקדמו לאט. הכל היה רגוע.
מנגד הנהר וגומא מרשרש
פתאום רעם ברק, אחד צעק: פצוע!
אני כבר בא- ענה לו החובש.
עלינו על מוקש! - צעק אז הפצוע,
אני כאן, לצידך - ענה לו החובש.

ברד של אש ניתך, ברד כבד קטוע,
מעבר לנהר, לגומא הרוחש.
השאירו אותי כאן - ביקש אז הפצוע,
עזוב שטויות - ענה לו החובש.
תציל את עצמך - ביקש אז הפצוע.
אני נשאר איתך - ענה לו החובש.

אחי, אחי שלי
אחי, אחי שלי
אחי!!!

